

Uppföljning av ämnet företagsekonomi och relaterade utbildningsprogram

- **Butikschefsprogrammet 180 hp**
- **Ekonomprogrammet 180 hp**
- **Ekonomprogrammet – redovisning och revision 180 hp**
- **Personal, organisation och ledarskap 180 hp**
- **Ledarskap och verksamhetsutveckling – magisterprogram 60 hp**

Uppföljningsrapporten har fastställts av fakultetsnämnden 2019-09-11.

Dnr HS 2018/756

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Sammanfattning	4
3	Program inom ämnet företagsekonomi.....	5
3.1	Måluppfyllelse.....	5
3.2	Progression	6
3.3	Utbildningsprogrammets relation till huvudområdet	9
3.4	Digitalisering för hållbar utveckling	9
3.5	Attraktivitet, studentrekrytering och söktryck	10
3.6	Lärarkapacitet och lärarkompetens.....	11
3.7	Utbildningsmiljö och forskningsanknytning.....	12
3.8	Pedagogiskt koncept	13
3.9	Kurser som inte ingår i programmets huvudområde	14
3.10	Genomströmning	15
3.11	Arbetslivets perspektiv.....	15
3.12	Studenters perspektiv	16
3.13	Jämställdhetsperspektiv	17
3.14	Internationaliseringsperspektiv.....	17
3.15	Sammanfattande tabell	18
4	Ämnet företagsekonomi.....	19
4.1	Relevans och relation till institutionens och Högskolans utbildning.....	19
4.2	Definition och klassificering	19
4.3	Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av ämnet.....	19
4.4	Lärarkapacitet och lärarkompetens.....	21
4.5	Kurskvalitet.....	22
4.6	Sammanfattande tabell	23

1 Inledning

All utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Högskolan i Skövde (Högskolan) följs upp inom ramen för en sexårscykel. Uppföljningarna görs i enlighet med *Riktlinjer för uppföljning av ämne och relaterade utbildningsprogram inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå* (dnr HS 2018/523). Syftet med uppföljningarna är att säkra och höja utbildningarnas kvalitet. Uppföljningarna genomförs av Högskolans fakultetsnämnd, med stöd av externa granskare, och utgör en del av Högskolans samlade kvalitetssystem för utbildning¹.

I denna rapport lämnas en redogörelse för den uppföljning som år 2018-2019 gjorts av ämnet företagsekonomi samt de utbildningsprogram som relaterar till ämnet:

- *Butikschefsprogrammet 180 hp*²
- *Ekonomprogrammet 180 hp*
- *Ekonomprogrammet – redovisning och revision 180 hp*
- *Personal, organisation och ledarskap 180 hp*
- *Ledarskap och verksamhetsutveckling – magisterprogram 60 hp*

Utbildningen i ämnet företagsekonomi och relaterade program ges vid institutionen för handel och företagande. De företrädare för utbildningen som har medverkat i arbetet är främst följande: ämnesföreträdaren Nomie Eriksson, de programansvariga lärarna Marie Lundgren, Ann-Christine Mjölnevik, Tony Pehrson, Jan Sedenka och Stefan Tengblad, avdelningscheferna Joachim Samuelsson och Peter Wallström samt prefekten Mikael Wickelgren.

Studenterna har medverkat i uppföljningen via Studentkårens ledamöter i fakultetsnämnden samt via tre studentrepresentanter från berörda program.

Rapportens målgrupp är de intressenter som är involverade i och berörs av Högskolans ekonomutbildningar, såväl studenter och berörda medarbetare som externa samverkanspartners och avnämare för utbildningen. I gruppen medarbetare innefattas särskilt akademiska företrädare och chefer.

I kapitel 2 sammanfattas de mest centrala slutsatserna från uppföljningen. I kapitel 3 och 4 lämnas en detaljerad redogörelse för uppföljningens resultat, med ett sammanfattande omdöme för samtliga komponenter och aspekter som följts upp. Omdömet *tillfredsställande* används när inga utvecklingsområden identifierats som riskerar att påverka programmets eller ämnets kvalitet. Dock kan utvecklingsområden ha identifierats som ytterligare kan stärka utbildningen. Omdömet *med tvekan tillfredsställande* används när utvecklingsområden identifierats som behöver åtgärdas för att bibehålla programmets eller ämnets kvalitet. Omdömet *ej tillfredsställande* används i de fall en komponent eller aspekt anses ha brister som allvarligt kan påverka programmets eller ämnets kvalitet och därför skyndsamt behöver åtgärdas.

Resultatet av uppföljningen ska utgöra underlag för berörda institutioners utveckling av utbildningens kvalitet och genomförande. Chefer och företrädare för utbildningen ansvarar för att prioritera och planera utvecklingsarbetet utifrån sin respektive roller. Resultatet och genomförda åtgärder baserade på uppföljningen kommer också att

¹ Kvalitetssystem för utbildning vid Högskolan i Skövde, dnr HS 2017/128

² Programmet benämns från höstterminen 2019 Handelsekonomiprogrammet 180 hp.

utgöra underlag vid kommande uppföljningar. Dessutom utgör resultatet från uppföljningen underlag för utveckling av det regelverk som gäller för utbildningen, ett arbete som fakultetsnämnden ansvarar för. På högskoleövergripande nivå utgör resultatet underlag för rektors kvalitetsrapport till styrelsen och det används även som underlag för de kontinuerliga dialogmöten som rektor håller med institutionsledningarna.

2 Sammanfattning

Utbildningen i ämnet företagsekonomi och relaterade utbildningsprogram är i stort sett väl fungerande. Ett antal styrkor och utvecklingsområden har identifierats inom de olika komponenterna och aspekterna för uppföljningen vilket framgår av kapitel 3 och 4. Nedan lyfts några tydliga styrkor fram tillsammans med områden där utveckling behövs för att bibehålla kvaliteten inom utbildningen.

Områden där tydliga styrkor identifierats:

- Studenterna visar överlag goda ämneskunskaper i sina examensarbeten.
- Samtliga utbildningar har en tydlig relation till huvudområdet samtidigt som de ger möjlighet till profilering.
- Den sammantagna vetenskapliga kompetensen inom lärarkollegiet är god. Andelen lärare med doktorsexamen är hög, likaså antalet docenter och professorer.
- Kurserna inom resursämnen som ges inom ramen för programmen har en tydlig roll.
- Obligatoriska seminarier genomförs regelbundet vid institutionen som både behandlar forskningsfrågor och pedagogiska frågor.
- Ett antal pedagogiska utvecklingsprojekt som inkluderar samtliga ämnen vid institutionen har påbörjats.

Områden där utveckling behövs för att bibehålla kvalitet inom utbildningen:

- Examensarbetena visar brister i studenternas förmåga att tillämpa vetenskaplig metod.
- Det saknas ett övergripande pedagogiskt koncept på programnivå.
- Institutionen behöver säkerställa att det kvalitetsarbete som idag bedrivs inom de tre inriktningarna enskilt även integreras.
- Institutionen behöver säkerställa att samtliga lärare har en samsyn om vad begreppet progression innebär. En stegvis fördjupning både på kursnivå och på programnivå ska appliceras.
- Det finns kurser inom ämnet som saknar tydliga betygskriterier. I några fall saknas studieanvisningar helt.
- Möjligheterna till utlandsstudier under programmets gång behöver förstärkas ytterligare.
- Den kurs som valts ut för granskningen av kurskvalitet visar flera brister som relaterar till studentens förutsättningar att nå kursmålen. Bristerna rör främst examination och betygskriterier.

3 Program inom ämnet företagsekonomi

Ett antal komponenter och kvalitetsaspekter har följts upp för utbildningsprogram inom ämnet företagsekonomi. *Måluppfyllelse, progression, lärarkapacitet och lärarkompetens* samt *utbildningsmiljö och forskningsanknytning* de mest centrala för programmets kvalitet.

3.1 Måluppfyllelse

Uppföljning av måluppfyllelse har skett genom extern granskning av ett slumpmässigt urval av examensarbeten från berörda program. Totalt granskades femton examensarbeten i ämnet företagsekonomi.

De externa granskarnas bedömning av måluppfyllelsen i examensarbetena, som utgör underlag för texten nedan, finns tillgängligt i särskilda rapporter (dnr HS 2018/756). Institutionen har valt att utöka antalet granskare på grundnivå, från två till fyra. De granskare som anlitats är Anette Hallin, docent vid akademien för ekonomi samhälle och teknik på Mälardalens högskola, Jan Greve, docent vid Handelshögskolan på Örebro universitet, Cecilia Mark-Herbert, docent vid institutionen för skogsekonomi på Sveriges lantbruksuniversitet, Daniel Örtqvist, professor vid institutionen för ekonomi, teknik och samhälle på Luleå tekniska universitet. För granskning av arbeten på avancerad nivå anlidades Johan Alvehus, docent vid institutionen för service management och tjänstvetenskap på Lunds universitet.

Bedömningsgrund³:

Utbildningsprogrammen möjliggör genom utformning och genomförande – samt säkerställer genom examination – att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå utvalda nationella examensmål.

Sammanfattande omdöme vad gäller *måluppfyllelse*: Med tvekan tillfredsställande

Omdömet med tvekan tillfredsställande ges av följande skäl. Examensarbetena visar brister i studenternas förmåga att tillämpa vetenskaplig metod. De examensarbeten som granskats hänför sig till en tidigare struktur för utbildningsprogrammen och revideringar av programmen har gjorts. Det pågår ett arbete för att stärka studenternas förmåga att tillämpa vetenskaplig metod, vilket är positivt. Utfallet av genomförda förändringar är dock mätbara först efter våren 2021. Institutionen förväntas vidta ytterligare åtgärder om det visar sig att de genomförda förändringarna inte har avsedd effekt.

³ Måluppfyllelsen har sin grund i progressionen. Bedömningsgrunden för måluppfyllelse och progression är därför densamma, se avsnitt 3.2.

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Studenterna visar överlag goda ämneskunskaper.
- Examensarbetenas relation till huvudområdet är mycket tydlig.
- Examensarbetena är överlag välskrivna som texter betraktade, både vad gäller språk och struktur.

Utvecklingsområden

- Studenternas förmåga att självständigt söka och välja relevant litteratur i relation till valt problem bör stärkas. Internationell litteratur bör användas i större utsträckning och studenterna bör uppmuntras att gå utanför tidigare kurslitteratur både när det gäller formulering av valt problem och metod.
- Studenternas förmåga att välja och korrekt tillämpa en för problemet relevant vetenskaplig metod bör avsevärt stärkas. En viktig aspekt är att korrekt tillämpa kvalitativ respektive kvantitativ metod samt att förstå skillnaden mellan dem.
- Studenternas förmåga att problematisera samt analysera litteratur och empiriska data bör stärkas.

3.2 Progression

Uppföljning av progression har skett genom att progressionen mot ett utvalt examensmål i de olika programmen har granskats. I samråd med ämnets företrädare har följande mål valts ut för granskningen:

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser och frågeställningar och situationer.

För magisterexamen skall studenten visa förmåga att integrera kunskap samt att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information.

En genomgång har skett av de kurser som, enligt programmatriserna, möjliggör studentens progression. Det som har granskats är kursernas utformning, genomförande och examination.

Bedömningsgrund⁴:

Utbildningsprogrammen möjliggör genom utformning och genomförande – samt säkerställer genom examination – att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå utvalda nationella examensmål och utvalda lokala programmål.

Sammanfattande omdöme vad gäller *progression*: Med tvekan tillfredsställande

Omdömet med tvekan tillfredsställande ges av följande skäl.

Flertalet självvärderingar för utbildningsprogrammen uppvisar brister i beskrivningen av *hur* progressionen mer konkret säkerställs för det utvalda examensmålet. Intrycket kvarstår efter dialog med företrädare för utbildningen. Detta tyder på att en gemensam syn på begreppet *progression* behöver utvecklas i lärarlaget. Fakultetsnämnden har bland annat kunnat identifiera följande symptom på att denna utveckling behövs:

- Det behöver säkerställas att lärandemålen på kurserna återspeglar aktuell utbildningsnivå för att främja en god progression i ämnet, med avseende på både studietakt och fördjupning. Ett exempel kan ses inom inriktningen marknadsföring där progressionen i kursernas lärandemål behöver ses över så att de återspeglar en successiv fördjupning i de olika kunskapsformerna (kunskap och förståelse, färdighet och förmåga etc.). Exempelvis förväntas studenterna redan på G1N-nivån ”kritiskt reflektera kring och utvärdera valda handlingsalternativ”, vilket antyder en omvänd progression.
- Programmatriserna i flertalet av programmet behöver utvecklas så att förkunskapskraven för respektive kurs bättre återspeglas.
- För Butikschefsprogrammet är det otydligt hur lärandemålen för kurserna som valts att visa progressionen kopplar till det valda examensmålet. Tydligt är att de inte täcker in hela progressionen för det utvalda examensmålet.
- Centrala kurser för progressionen inom de olika inriktningarna är klassificerade till ämnet industriell ekonomi, vilket skapar en otydlighet i progressionen inom huvudområdet företagsekonomi. Förkunskapskraven på kurserna återspeglar deras roll men den beskrivs inte för närvarande i programmatriserna. Detta relaterar till de frågor som fakultetsnämnden har om klassificering av kurser inom ämnet industriell ekonomi och den roll som ämnet har. Frågorna lyfts ytterligare i rapporten för ämnet industriell ekonomi.

Ytterligare ett skäl för omdömet gäller betygskriterier. Det finns kurser inom ämnet företagsekonomi som saknar tydliga betygskriterier. Sådana ska, enligt Högskolans regelverk, finnas angivna i studieanvisningarna för varje kurs, även examensarbetet. För varje kurs ska det även finnas betygskriterier för samtliga examinationsmoment, något som inte alltid är fallet. Betygskriterierna är dessutom i många fall satta på lärandemålen och inte på examinationsmomenten, vilket inte rekommenderas.

⁴ Progression inom utbildningen är en förutsättning för måluppfyllelse. Bedömningsgrunden för progression och måluppfyllelse är därför densamma, se avsnitt 3.1.

Examensarbetet är en kurs där tydliga betygskriterierna behöver utvecklas och kommuniceras till studenterna. Det finns i dagsläget två separata dokument som lärarna ska förhålla sig till vid bedömning av studenternas prestationer. Ett kallas "examinationsprotokoll" och refererar till de nationella examensmålen och ett kallas "sammanfattning av måluppfyllelse" där lärarna ska förhålla sig till kursens lärandemål. Relationen mellan de olika bedömningsgrunderna som finns i dessa dokument är otydlig. I studieanvisningen finns heller inga tydliga betygskriterier angivna, vilket är ett krav. Där hänvisas i stället till att läraren gör en helhetsbedömning, något som försvårar både studenternas och lärarnas förståelse för kravnivån.

I tillägg till detta finns det kurser inom ämnet som helt saknar studieanvisningar. Sådana ska, enligt Högskolans regelverk, finnas för alla kurser som stöd för studenternas lärande och progression. I självvärderingen nämns att det finns studieanvisningar för "de flesta" kurser.

Utöver ovanstående har följande styrkor och utvecklingsområden identifierats:

Styrkor

- Ett omfattande systematiskt arbete med utveckling av utbildningarnas progression har bedrivits under en längre tid. Det är positivt för både progression och måluppfyllelse, även om en del arbete kvarstår och inriktningarna inom ämnet har kommit olika långt i arbetet. Se dock 3.1 angående studenternas förmåga vad gäller tillämpning av vetenskaplig metod.

Ekonomprogrammen

- Inriktningen redovisning har en god progression som återspeglas i lärandemålen för programmets kurser.
- Inriktningen management har överlag en god progression.

Ledarskap och verksamhetsutveckling – magisterprogram

- Programmet bedöms överlag ha en god progression som återspeglas i lärandemålen för programmets kurser. Ett exempel är att studenterna får träna sig i att formulera en frågeställning på vetenskaplig grund genom en litteraturstudie innan examensarbetet påbörjas. Detta främjar progression samt är lovligt utifrån ett pedagogiskt perspektiv eftersom studenterna får tillfälle att lära sig, träna sin färdighet samt därefter självständigt identifiera en frågeställning och få fram konkreta resultat i sitt examensarbete, det vill säga försöka besvara frågeställningen.

Utvecklingsområden

- I flera kursplaner står bland lärandemålen att studenten ska "förstå" olika företeelser vilket är svårt att på ett adekvat sätt bedöma. Alternativa verb kan exempelvis vara "redogöra för", "förklara", "insiktsfullt beskriva", "jämföra och kontrastera".

Ekonomprogrammet – redovisning och revision

- I utbildningsplanen finns ett lokalt mål att studenten ska redogöra för aktuella tillämpningar inom revisionsarbetets och redovisningens olika delar och dess vetenskapliga grund. Enligt programmatrisen examineras detta mål endast på grundläggande nivå (ax) i en enda kurs. Mot bakgrund av detta kan det ifrågasättas om det lokala målet är motiverat om inte fler kurser utvecklas så att målet bärs upp av fler kurser.

3.3 Utbildningsprogrammets relation till huvudområdet

Bedömningsgrund:

Programmets innehåll är relevant i relation till definitionen för aktuellt huvudområde.

Sammanfattande omdöme för aspekten *utbildningsprogrammets relation till huvudområdet*: Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Samtliga utbildningar har en tydlig relation till huvudområdet samtidigt som de ger möjlighet till profilering.

Utvecklingsområden

- Se över relationen mellan kurser klassade i resursämnet industriell ekonomi och i ämnet företagsekonomi.

3.4 Digitalisering för hållbar utveckling

Bedömningsgrund:

Programmet ger på ett integrerat sätt kunskaper och färdigheter relaterat till ”digitalisering för hållbar utveckling”, temat i Högskolans utvecklingsplan 2017-2022. I programmets utbildningsplan finns minst ett lokalt mål med koppling till temat.

Sammanfattande omdöme för aspekten *digitalisering för hållbar utveckling*: Tillfredsställande

Omdömet tillfredsställande ges trots att två av de granskade utbildningarna inte uppfyller bedömningsgrunden. Enligt utvecklingsplanen ska den vara uppfylld senast 2022.

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Regelbundna seminarier för lärare arrangeras på institutionen för att öka kompetensen i ämnet.
- Hållbarhet och digitalisering finns som inslag i flera kurser.
- Flertalet av programmen har inkluderat ett lokalt mål som rör digitalisering för hållbar utveckling i utbildningsplanen.

Butikschefsprogrammet

- Kursen ”Digital marketing” har tagits fram som lyfter detaljhandelns snabba strukturomvandling rörande digitalisering och hållbarhet.

Utvecklingsområden

- För att omfatta temat digitalisering för hållbar utveckling behöver begreppen hållbarhet och digitalisering sammanföras på ett tydligare sätt, där så är relevant, så att de inte enbart behandlas som två separata begrepp.
- Inslag som berör det lokala examensmålet bör fördelas på fler kurser.
- Ett fortsatt samarbete med institutionen för informationsteknologi och institutionen för biovetenskap gällande digitalisering för hållbar utveckling kan ytterligare stärka utbildningarna.

Personal, organisation och ledarskap

- Programmet saknar ett lokalt examensmål i utbildningsplanen som berör Högskolans tema.

Ledarskap och verksamhetsutveckling – magisterprogram

- Programmet saknar ett lokalt examensmål i utbildningsplanen som berör Högskolans tema.

3.5 Attraktivitet, studentrekrytering och söktryck

Bedömningsgrunder:

Studenter och alumner är så nöjda med sitt utbildningsprogram att de vill rekommendera det till andra. Programmets studenter är attraktiva på arbetsmarknaden och har en hög etableringsgrad.

Det finns ett tillräckligt stort rekryteringsunderlag för programmet, bland en eller flera definierade målgrupper.

Programmet görs synligt genom aktiv marknadsföring. Utbildningsinformationen är tydlig, korrekt, objektiv, uppdaterad och tillgänglig. Aspekter som rör breddad rekrytering, jämställdhet och lika villkor uppmärksammas i rekryteringsarbetet.

Programmet är så attraktivt och känt att det i genomsnitt finns minst 2,0 behöriga förstahandssökande per antagen till programmet⁵.

Sammanfattande omdöme för aspekten *attraktivitet, studentrekrytering och söktryck*:
Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- De studenter som deltagit i uppföljningen är överlag nöjda med sin utbildning.
- Studenter från ekonomprogrammen är efterfrågade på arbetsmarknaden.

Utvecklingsområden

- Fortsatt arbete med att öka programmens söktryck behövs.

3.6 Lärarkapacitet och lärarkompetens

I detta avsnitt redovisas bedömningen av lärarkapacitet och lärarkompetens som specifikt gäller programmen. För den övergripande ämnesnivån återfinns en redovisning i avsnitt 4.4.

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning och forskningsanknytning av utbildning som ska genomföras inom ämnet. Perspektiv som rör jämställdhet och lika villkor ska beaktas i arbetet med kompetensförsörjning relaterad till ämnet. Riktvärden för antalet heltidsanställda lärare med tillsvidareanställning är följande:

Vetenskaplig och konstnärlig kompetens

- *Huvudområde på grundnivå: Minst fyra lärare med doktorexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor*
- *Huvudområde på magisternivå: Minst sex lärare med doktorexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor och en docent*
- *Huvudområde på masternivå: Minst tio lärare med doktorexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst två professorer och två docenter*
- *Resursämne: Minst en lärare med doktorexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens)*

⁵ I Högskolans utvecklingsplan för 2017-2022 anges målet ”i genomsnitt 1,6 behöriga förstahandssökande per antagen till program och kurs”. Målet 1,6 utgör ett sammanslaget värde för söktryck till både program och kurser och det grundas på statistik från SCB. Målet 2,0, som anges i bedömningsgrunden ovan, är ett värde som endast rör söktryck till program och det grundas på lokalt framtagen statistik.

Pedagogisk kompetens

- *Huvudområde på grundnivå och avancerad nivå: Minst två lärare som är meriterade eller excellenta lärare*
- *Resursämne: Minst en lärare som är meriterad eller excellent lärare*

Professionsrelaterad kompetens

- *Huvudområde på grundnivå och avancerad nivå: Minst två lärare med professionsrelaterad kompetens (riktvärdet ska särskilt beaktas vid ämnen som utgör inriktningar eller motsvarande inom en yrkesexamen)*

Sammanfattande omdöme för aspekten *lärarkapacitet och lärarkompetens*:

Tillfredsställande

Följande styrka har identifierats:

Styrka

- Det finns en stark koppling mellan lärarnas vetenskapliga kompetens/forskningsområde och det man undervisar om på utbildningarna.

3.7 Utbildningsmiljö och forskningsanknytning

Bedömningsgrunder:

Det finns en för utbildningsprogrammet relevant vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö.

Programmet har en stark forskningsanknytning och en tydlig koppling mot en eller flera av Högskolans forskningsmiljöer.

Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Sammanfattande omdöme för aspekten *utbildningsmiljö och forskningsanknytning*:

Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Det finns en tydlig avsikt att koppla till den forskning som bedrivs på institutionen och synliggöra den i utbildningarna.
- Relevant samverkan med omgivande samhället sker på flera sätt, bland annat inom ramen för samverkansplattformen CLAS.

Utvecklingsområden

- Studentrepresentanterna i uppföljningen uppfattar inte ambitionerna att institutionens forskning ska komma studenterna till del på ett tydligt sätt. Därför bör ambitionen bli mer synlig i utbildningarna.

3.8 Pedagogiskt koncept

Bedömningsgrund:

Studenternas lärande främjas genom ett pedagogiskt koncept för utbildningsprogrammet.

Sammanfattande omdöme för aspekten *pedagogiskt koncept*: Med tvekan tillfredsställande

Omdömet med tvekan tillfredsställande ges av följande skäl.

Ett pedagogiskt koncept för ett utbildningsprogram visar hur olika lärstrategier och lärandeaktiviteter används i utbildningen för att främja studenternas lärande och progression genom programmet, i syfte att uppnå programmets examensmål. Det pedagogiska upplägget i kurserna inom programmet utformas sedan så att kurserna hänger samman och bidrar till helheten.

För ekonomutbildningarna saknas i flera fall ett pedagogiskt koncept på programnivå som förhåller sig till progressionen inom huvudområdet och de olika inriktningarna. Däremot finns pedagogiska upplägg för många enskilda kurser, vilket är positivt.

Visserligen anges att det finns något man kallar didaktisk strategi för utbildningarna inom ämnet som innebär att kurserna ska ha en stark anknytning till den forskning som bedrivs inom institutionen, men bedömningen är att den inte på egen hand motsvarar ett pedagogiskt koncept. Studentrepresentanterna som deltagit i uppföljningen har inte noterat denna strategi.

Vissa pedagogiska principer för kurserna skrivs fram i självvärderingen, vilket är en bra grund för utveckling av pedagogiska koncept för programmen. Exempelvis:

Ledarskap och verksamhetsutveckling – magisterprogram

Programmet har ett fokus på studenten som aktiv deltagare i lärandet. Detta återspeglas även i examinationsformerna, bland annat genom ett fåtal salstentamina och större fokus på uppsatser och inlämningsuppgifter.

Ekonomprogrammet – redovisning och revision

Programmet har ett fokus på att stimulera studenternas eget ansvar och tänkande, dvs. förmågan att kritiskt reflektera.

Butikschefsprogrammet

Programmet eftersträvar en koppling mellan teori och praktik, vilket är positivt, men behöver utveckla tydligare pedagogiska former för att arbeta med kopplingen.

3.9 Kurser som inte ingår i programmets huvudområde

Inom Ekonomiprogrammet finns ett flertal kurser som inte ingår i programmets huvudområde (företagsekonomi). Dessa kurser hör till ämnena juridik, industriell ekonomi, nationalekonomi och statistik.

Inom programmet Personal, organisation och ledarskap finns några kurser som inte ingår i programmets huvudområde (företagsekonomi). Dessa kurser hör till ämnena juridik och socialpsykologi.

Bedömningsgrund:

De kurser i programmet som inte ingår i programmets huvudområde utan i andra ämnen har en tydlig funktion relaterat till det kunskapsområde programmet omfattar. Kurserna bidrar till att programmet har en innehållsmässigt och pedagogiskt genomtänkt studiegång.

Bedömningsgrunden *kurser som inte ingår i programmets huvudområde:*
Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Kurserna har en tydlig roll i programmen.
- Innehållet i kurserna relaterar väl till utbildningarnas profil.

Utvecklingsområden

- Då samtliga lärare inom ämnet nationalekonomi har sagts upp samtidigt som ämnet ska finnas kvar vid Högskolan behöver institutionen en genomtänkt strategi för att kunna ge kurserna med hög kvalitet framöver.
- De studenter som varit involverade i uppföljningen uppfattar inte ämnet industriell ekonomi som ett eget ämne inom ramen för sin utbildning. Ämnet bör därför få en tydligare egen identitet.

Personal, organisation och ledarskap

- Det behöver förtydligas hur kurserna inom socialpsykologi integreras med övriga kurser i programmet.
- Studentrepresentanterna i uppföljningen efterfrågar fler exempel på aktuell forskning i kurserna inom socialpsykologi.

3.10 Genomströmning

Bedömningsgrunder:

Behörighetskraven är adekvata och främjar såväl kvalitet i utbildningsprogrammet som tillgänglighet till utbildningen.

Varje student ges goda förutsättningar att genomföra och slutföra sina studier, utan att kompromisser görs relaterat till utbildningens kvalitet och uppsatta mål.

Genomströmningen efter ett läsår inom programmet är minst 85 % (gäller program på grundnivå).

Andelen studenter som registrerats på programmet och som sedan tagit ut en examen 1,5 år efter nominell studietid är minst 55 %.

Sammanfattande omdöme för aspekten *genomströmning*: Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Genomströmningen på Ekonomiprogrammet och Personal, organisation och ledarskap är god.
- Examensfrekvensen är hög på Ekonomiprogrammet – redovisning och revision, Butikschefsprogrammet samt Personal, organisation och ledarskap.

Utvecklingsområden

- Butikschefsprogrammet har på senare tid uppvisat kraftigt försämrad genomströmning. Som en följd av detta kommer examensfrekvensen inom kort att sjunka väsentligt. Institutionen har påbörjat vissa förändringar som bör ha gynnsam effekt över tid, men hur stor effekten blir kan ännu inte bedömas. Fakultetsnämnden rekommenderar därför att institutionen fortsatt bevakar utvecklingen och vidtar relevanta åtgärder för att höja genomströmningen på programmet.

3.11 Arbetslivets perspektiv

Bedömningsgrund:

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

Sammanfattande omdöme för aspekten *arbetslivets perspektiv*: Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Butikschefsprogrammet samt programmet Personal, organisation och ledarskap har ett väl utvecklat samarbete med näringslivet.
- Examensarbeten utförs ofta i samverkan med företag.

Utvecklingsområden

- Institutionen bör utveckla ett systematiskt programråd där näringslivet finns representerat, på de program som ännu inte har det.

3.12 Studenters perspektiv

Bedömningsgrunder:

Programansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan berörd personal verkar för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Återkoppling lämnas alltid till berörda studenter efter genomförda kurs- och programutvärderingar. Kurs- och programrapporterna innehåller alltid ett sammanfattande omdöme som sammanställts av ansvarig lärare (kurs- eller programansvarig lärare).

Svarsfrekvensen på kursenkäterna på programkurserna är i genomsnitt minst 60 %.

Sammanfattande omdöme för aspekten *studenters perspektiv*: Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Generellt har kursutvärderingar ett medelbetyg som ligger mellan 2,7-4.
- Många av programmen har täta programträffar.

Utvecklingsområden

- Idag är svarsfrekvensen under 40 %, vilket behöver arbetas upp till det uppsatta målet på 60 %. Ämnet arbetar dock aktivt med olika angreppssätt för att öka svarsfrekvensen på kursutvärderingarna.
- Återkopplingen till studenterna efter kursutvärderingarna måste utvecklas. Kursansvariga lärare samt ämnesföreträdare och institutionsledning (prefekt och avdelningschefer) måste säkerställa att samtliga kursrapporter innehåller ett sammanfattande omdöme.

3.13 Jämställdhetsperspektiv

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Sammanfattande omdöme för aspekt *jämställdhetsperspektiv*: Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Lärandemål som berör jämställdhet finns i en kurs (Organisation och Ledarskap I) som alla kandidatprogram läser.
- Perspektivet beaktas vid val av kurslitteratur.

Utvecklingsområden

- Vissa program bör naturligt ha ett tydligare jämställdhetsperspektiv integrerat än vad som finns för närvarande. Särskilt gäller detta Personal, organisation och ledarskap, samt Ledarskap och verksamhetsutveckling – magisterprogram.

3.14 Internationaliseringsperspektiv

Bedömningsgrunder:

Ett internationaliseringsperspektiv är integrerat i utbildningsprogrammets utformning och genomförande.

Studenter inom programmet har möjlighet att bedriva studier utomlands minst en termin (gäller främst program på grundnivå som omfattar 180 högskolepoäng).

I programmet finns kurser om minst 30 högskolepoäng som är särskilt lämpliga för studenter från utländska lärosäten (gäller främst program på grundnivå som omfattar 180 högskolepoäng).

Sammanfattande omdöme för aspekten *internationaliseringsperspektiv*: Med tvekan tillfredsställande

Omdömet med tvekan tillfredsställande ges av följande skäl. Möjligheterna till utlandsstudier under programmets gång behöver förstärkas ytterligare. Idag hänvisas studenterna ofta till att genomföra utlandsstudier efter programavslut, men innan examen tas ut.

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Institutionen har ett upprättat samarbete med Nordiska ministerrådet där möjlighet finns till utbyten inom Norden.

Utvecklingsområden

- Programmen behöver utveckla kurser om minst 30 hp på engelska.
- Institutionen bör tydligt uppmuntra lärarutbyte.

3.15 Sammanfattande tabell

Nedanstående tabell sammanfattar omdömena för utbildningsprogram inom företagsekonomi.

Sammanfattning av omdömen för utbildningsprogram inom företagsekonomi	
Måluppfyllelse	Med tvekan tillfredsställande
Progression	Med tvekan tillfredsställande
Relation till huvudområdet	Tillfredsställande
Digitalisering för hållbar utveckling	Tillfredsställande
Attraktivitet, studentrekrytering och söktryck	Tillfredsställande
Lärarkapacitet och lärarkompetens	Tillfredsställande
Utbildningsmiljö och forskningsanknytning	Tillfredsställande
Pedagogiskt koncept	Med tvekan tillfredsställande
Kurser som inte ingår i programmets huvudområde	Tillfredsställande
Genomströmning	Tillfredsställande
Arbetslivets perspektiv	Tillfredsställande
Studenters perspektiv	Tillfredsställande
Jämställdhetsperspektiv	Tillfredsställande
Internationaliseringsperspektiv	Med tvekan tillfredsställande

4 Ämnet företagsekonomi

Ett antal kvalitetsaspekter relaterade till ämnet företagsekonomi har följts upp. Bland dessa är *kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av ämnet* samt *lärarkapacitet och lärarkompetens* de mest centrala.

4.1 Relevans och relation till institutionens och Högskolans utbildning

Bedömningsgrund:

Det finns nytta och behov av ämnet, relaterat till institutionens och Högskolans utbildningsutbud.

Sammanfattande omdöme för aspekten *relevans och relation till institutionens och Högskolans utbildning*: Tillfredsställande

Högskolan har valt att bedriva utbildning inom institutionen för handel och företagande. Ämnet företagsekonomi är centralt inom institutionens utbildningar då samtliga av institutionens sju program har detta ämne som huvudområde.

4.2 Definition och klassificering

Bedömningsgrunder:

Ämnesdefinitionen är kortfattad och preciserar ämnets kärna. Eventuell lokal profilering för ämnet vid Högskolan i Skövde framgår av definitionen.

Ämnet har en adekvat klassificering i utbildningsområde samt i nationell huvudområdesgrupp och ämnesgrupp.

Sammanfattande omdöme för aspekten *definition och klassificering*: Tillfredsställande
Granskningen visar att ämnet uppfyller bedömningsgrunderna.

4.3 Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av ämnet

Bedömningsgrund:

Ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs för att kvalitetssäkra och kvalitetsutveckla ämnet.

Sammanfattande omdöme för aspekten *kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av ämnet*: Med tvekan tillfredsställande

Omdömet med tvekan tillfredsställande ges av följande skäl.

Institutionen behöver säkerställa att samtliga lärare har en samsyn om vad begreppet progression innebär samt kan applicera en stegvis fördjupning av kunskaper och färdigheter samt värderingsförmåga och förhållningssätt, både på kursnivå och på programnivå. I det sistnämnda ingår att korrekt kunna återspegla progressionen i programmatriserna.

Det finns ett behov av att skapa ett övergripande pedagogiskt koncept för varje utbildning som går bortom att koppla dem till relevant forskning. En relevant studentcentrerad ämnesdidaktik är en del av detta (se även avsnitt 3.8).

Institutionen behöver säkerställa att det kvalitetsarbete som idag bedrivs inom de tre inriktningarna enskilt även integreras, framförallt när det gäller gemensamma och principiella ämnesfrågor. Ett exempel på en sådan fråga är synen på progression, där underlagen visar att inriktningarna har kommit olika långt (se även avsnitt 3.2).

Förutom ovanstående har följande styrkor och utvecklingsområden identifierats:

Styrkor

- Ett omfattande utvecklingsarbete pågår för att stärka bland annat måluppfyllelse och progression inom utbildningarna.
- Obligatoriska seminarier genomförs regelbundet vid institutionen som både behandlar forskningsfrågor och pedagogiska frågor.
- Ett antal pedagogiska utvecklingsprojekt som inkluderar samtliga ämnen vid institutionen har påbörjats.
- Lärarna erbjuds viss tid inom ramen för anställning för pedagogisk meritering i den pedagogiska karriärstegen.
- Det finns strukturer för samverkan med studenterna, särskilt sektionen Safir inom Studentkåren i Skövde.

Utvecklingsområden

- Svansfrekvensen på kursutvärderingar behöver öka.
- Återkopplingen till studenterna efter kursutvärderingarna måste utvecklas. Kursansvariga lärare samt ämnesföreträdare och institutionsledning (prefekt och avdelningschefer) måste säkerställa att samtliga kursrapporter innehåller ett sammanfattande omdöme.

4.4 Lärarkapacitet och lärarkompetens

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning och forskningsanknytning av utbildning som ska genomföras inom ämnet. Perspektiv som rör jämställdhet och lika villkor ska beaktas i arbetet med kompetensförsörjning relaterad till ämnet. Riktvärden för antalet heltidsanställda lärare med tillsvidareanställning är följande:

Vetenskaplig och konstnärlig kompetens

- *Huvudområde på grundnivå: Minst fyra lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor*
- *Huvudområde på magisternivå: Minst sex lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor och en docent*
- *Huvudområde på masternivå: Minst tio lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst två professorer och två docenter*
- *Resursämne: Minst en lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens)*

Pedagogisk kompetens

- *Huvudområde på grundnivå och avancerad nivå: Minst två lärare som är meriterade eller excellenta lärare*
- *Resursämne: Minst en lärare som är meriterad eller excellent lärare*

Professionsrelaterad kompetens

- *Huvudområde på grundnivå och avancerad nivå: Minst två lärare med professionsrelaterad kompetens (riktvärdet ska särskilt beaktas vid ämnen som utgör inriktningar eller motsvarande inom en yrkesexamen)*

Sammanfattande omdöme för aspekten *lärarkapacitet och lärarkompetens* relaterat till ämnet företagsekonomi: Tillfredsställande

Följande styrkor och utvecklingsområden har identifierats:

Styrkor

- Den sammantagna vetenskapliga kompetensen inom lärarkollegiet är god. Andelen lärare med doktorsexamen är hög med delvis omfattande forskningserfarenhet. Likaså är andelen docenter och professorer hög.
- Det finns två meriterade lärare inom ämnet.
- Pågående pedagogiska utvecklingsprojekten i samarbete med högskolepedagogisk koordinatör stärker lärarnas pedagogiska kompetens till viss del.

Utvecklingsområden

- Systematiskt arbete med lärarnas pedagogiska meritering måste prioriteras. Dels finns det flera lärare som saknar grundläggande högskolepedagogisk utbildning om 15 hp. Dels finns ingen excellent lärare. Fler lärare behöver därför genomgå grundläggande högskolepedagogisk utbildning och meritera sig enligt den pedagogiska karriärstegen.
- Ett aktivt arbete med jämställdhetsaspekten vid nyrekrytering av lärarpersonal behövs även fortsättningsvis.

4.5 Kurskvalitet

Kvalitet inom kurser som inte ingår i program följs upp genom granskning av en eller flera utvalda kurser. Kurserna kan vara fristående kurser (kurser som endast ges som fristående), kurser inom förutbildning eller uppdragskurser (poänggivande eller icke poänggivande). Den utvalda kursen är *Entreprenörskap som nyföretagande G1N, 7,5 hp, FÖ135G*. Då kursen gavs under 2018 tillhörde den ämnet företagsekonomi. Den har därefter klassificerats om och tillhör nu ämnet industriell ekonomi (IE135G).

Bedömningsgrunder:

Kursens innehåll är relevant i relation till definitionen för det ämne kursen tillhör.

Innehållet i kursen ska vila på vetenskaplig grund eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.

Förkunskapskraven ska motsvara kraven för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå.

Kursmålen ska motsvara kraven för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå.

Undervisningsformer, kurslitteratur och annat undervisningsmaterial, examinationsformer och betygskriterier ska vara adekvata i förhållande till kursmål.

Kursen ska sammantaget anordnas på ett sätt som ger studenten goda förutsättningar att nå kursmålen.

Sammanfattande omdöme vad gäller *kurskvalitet*: Ej tillfredsställande

Omdömet ej tillfredsställande ges av följande skäl.

- Kursens innehåller lärandemål som uppvisar en varierande och tveksam kravnivå för grundutbildning på G1N-nivå. Det anses inte rimligt att studenterna ska ha tillägnat sig en kunskapsfördjupning som möjliggör att de kan nå måluppfyllelse för lärandemålet ”visa ett utvecklat självständigt och kritiskt förhållningssätt till metoder/modeller för entreprenörskap”. Vid formulering av kursens lärandemål behöver en rimlig progression (kunskaps- och färdighetsfördjupning) utformas, baserad på någon etablerad lärande-taxonomi.

- Av studieanvisningarna framgår inte tydligt hur kursens lärandemål, läraaktiviteter, och examination är sammankopplade (konstruktiv länkning) så att studenterna genom sitt lärande kan nå lärandemålen. Det framgår inte heller vilka lärandemål som examineras vid respektive examinationsmoment. Dessutom bör de betygskriterier som finns i den Powerpoint-presentation som är tänkt att fungera som studieanvisning förtydligas så att de kopplar tydligt till respektive examinationsmoment.
- Det framgår i KUpp att kursen har ett relativt lågt medelbetyg på kursenkäten (1,54). Trots detta finns ingen åtgärd redovisad för att bemöta studenternas kritik.
- Kursen innehåller obligatoriska seminarier. Dessa moment anges dock inte som examinerande moment vilket är ett krav enligt Högskolans regelverk⁶.
- Kursen Entreprenörskap som nyföretagande är dubbelklassad till ämnena företagsekonomi (FÖ135G) och industriell ekonomi (IE135G). Det är från kursbeskrivningen inte tydligt varför en ämnesmässig dubbelklassning behöver ske.

Utöver ovanstående har följande styrka identifierats:

Styrka

- Kursen uppvisar en variation av examinationsformer och läraaktiviteter.

4.6 Sammanfattande tabell

Nedanstående tabell sammanfattar omdömena för ämnet företagsekonomi.

Sammanfattning av omdömen för ämnet företagsekonomi	
Relevans och relation till institutionens och Högskolans utbildning	Tillfredsställande
Definition och klassificering	Tillfredsställande
Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av ämnet	Med tvekan tillfredsställande
Lärarkapacitet och lärarkompetens	Tillfredsställande
Kurskvalitet	Ej tillfredsställande

⁶ Riktlinjer för utformning av kursplan (dnr HS 2019/243)